

II. osnovna šola Celje

SLOVENC

Kdo smo in od kod prihajamo

Raziskovalna naloga

Avtorica:

Alenka Sošič, 9.b

Mentorica:

mag. Marlenka Drevenšek, prof. likovne umetnosti

Somentorica:

Jasmina Sintič, prof. zgodovine

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2014

II. osnovna šola Celje

SLOVENC

Kdo smo in od kod prihajamo

Raziskovalna naloga

Avtorica:

Alenka Sošič, 9.b

Mentorica:

mag. Marlenka Drevenšek, prof. likovne umetnosti

Somentorica:

Jasmina Sintič, prof. zgodovine

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2014

ZAHVALA

Zahvaljujem se lektorici profesorici Danieli Klasinc za opravljeno delo.

Hvaležna sem II. osnovni šoli Celje, Osnovni šoli Šempeter, III. osnovni šoli Celje in Osnovni šoli Ljubečna, da sem pri njih lahko izvedla anketo.

Zahvaljujem se somentorici Jasmini Sintič za njeno podporo in pomoč, brez katere te naloge ne bi uspela speljati.

Kazalo

POVZETEK	5
1. UVOD	5
2. RAZISKOVALNI PROBLEM	6
2.1. HIPOTEZE	6
2.2. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	7
3. TEORETIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	8
3.1. Geografska opredelitev Slovenije	8
3.2. Zgodovinski pregled	9
3.3. Slovenščina	15
3.3.2. Zgodovina	18
3.4. Šege in navade	20
3.4.1. Ljudska noša	20
3.4.2. Narodna noša	21
3.4.3. Prehrana	21
3.4.4. Ustoličevanje koroških vojvod	22
3.4.5. Kosezi	23
4. EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	24
4.1. Vprašalnik	24
5. REZULTATI RAZISKOVANJA IN MOŽNOSTI NADALJNEGA RAZISKOVANJA	44
5.1. H ₁ : V literaturi prevladuje alohtona teorija o izvoru Slovencev.	44
5.2. H ₂ : Alohtona teorija ni podkrepljena z viri.	44
5.3. H ₃ : Ladinska imena venetskega izvora so razširjena izven matičnih meja Slovenije.	44
5.4. H ₄ : Učenci in učitelji so seznanjeni z alohtono teorijo o izvoru Slovencev.	44
5.5. H ₅ : Učenci in učitelji ne poznajo avtohtone teorije o izvoru Slovencev.	45
5.6. H ₆ : Slovenščina in sanskrt sta si v sorodu.	45
6. ZAKLJUČEK	45
SEZNAM LITERATURE	46
PRILOGE	47
Zemljevidi	47
Vprašalnik	49

POVZETEK

Raziskovalna naloga obravnava Slovence in to, kaj nas opredeljuje kot narod: zgodovino, geografske značilnosti, jezik, kulturo, šege in navade. Izpostavili smo dve teoriji o izvoru Slovencev – alohtono, uradno, da smo Slovenci potomci priseljenih Slovanov in alternativno avtohtono teorijo, da smo Slovenci potomci prebivalcev, ki kontinuirano naseljujejo naš prostor že 4000 let. Ogledali smo si, kako se je spreminjala slovenska narodnostna meja skozi zgodovino s pomočjo zemljevidov in strokovne literature. Opravili smo intervjuje z učitelji in učenci na štirih osnovnih šolah v Celju in okolici (II. OŠ Celje, III. OŠ Celje, OŠ Ljubečna in OŠ Šempeter). Rezultati bodo koristili učencem, učiteljem in strokovni javnosti kot pomemben poudarek ob spoznavanju naše zgodovine in spodbudili strokovnjake, da se bolj zavzeto lotijo raziskav o izvoru Slovencev, Venetov in Slo-venetov. Poudariti želimo pomen avtohtone teorije in njeno potrditev z viri v nasprotju z alohtono teorijo, ki je sicer uradno priznana, vendar slabo podkrepjena z viri. Opozoriti moramo, da bi bilo potrebno prekiniti z zgodovino podrejenosti, majhnosti in nepomembnosti Slovencev, kot so nam jo vsilili sosednji tako imenovani »zgodovinski« narodi in odstreti tančico naše preteklosti pred prihodom Slovanov, katere zgodovinski spomin se je izgubil od 19. stoletja naprej. Raziskava odpira prostor za številne nove raziskave.

1. UVOD

V raziskovalni nalogi smo si zastavili vprašanje: kdo smo Slovenci in od kod prihajamo. Odgovor ni lahek. Stroka se glede tega vprašanja deli v dve smeri – teorija o avtohtonem izvoru Slovencev (Venetska teorija) in uradno priznana alohtona (priseljenska) teorija o prihodu Slovanov v 6. stoletju našega štetja. Slovenci smo dobili svojo lastno državo šele leta 1991, do takrat pa so se na našem ozemlju menjavale različne države in različni vladarji

Slovenija je srednjeevropska država, geografsko umeščena na prehodu med Sredozemskim morjem, Furlansko nižino, dinarsko-kraškim svetom, alpskim svetom in Panonsko nižino. Zato so že od prazgodovine po našem ozemlju potekale pomembne trgovske poti, ki so

povezovale severno Evropo in Sredozemlje ter zahodno Evropo z Balkanom in naprej z Vzhodom. O dogajanju na naših tleh nam pričajo različni viri, za najzgodnejše obdobje materiali, kasneje pa se arheološkim virom pridružijo tudi pisni. Pisni in ustni viri so lahko tudi pristranski, zato moramo biti pri raziskovanju pozorni, kdo je kaj napisal in s kakšnim namenom.

2. RAZISKOVALNI PROBLEM

Naloga obravnava problem pravilne oz. resnične zgodovine Slovencev. Naloga opozarja na naše nepoznavanje zgodovine slovenskega naroda. Predstavlja razvoj jezika, šeg, navad in zgodovino Slovenije. Cilj in namen te raziskovalne naloge je razširiti znanje o Slovencih; kdo smo in od kod prihajamo in razhajanja med uradnim zgodovinopisjem in teorijo o kontinuiteti bivanja Slovencev na svojem ozemlju. Opozoriti želimo, da bi bilo potrebno vključiti avtohtono teorijo o naselitvi Slovencev v uradne preglede zgodovine.

2.1. HIPOTEZE

H₁: V literaturi prevladuje alohtona teorija o izvoru Slovencev.

H₂: Alohtona teorija o izvoru Slovencev ni podkrepljena z viri.

H₃: Ladinska imena venetskega izvora so razširjena izven matičnih meja današnje Slovenije.

H₄: Učitelji in učenci poznajo alohtono teorijo o izvoru Slovencev.

H₅: Učitelji in učenci ne poznajo avtohtone teorije o izvoru Slovencev.

H₆: Slovenščina in sanskrt sta v sorodu.

2.2. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Uporabili smo deskriptivno in kombinacijo kvantitativne in kvalitativne metode raziskovanja. Kvalitativni del naloge zajema vprašalnike standardiziranega intervjuja. Ker je naše poznavanje klasičnih jezikov omejeno nismo delali po primarnih virih, ampak smo uporabljali najbolj uveljavljene preglede zgodovinskih virov (glej seznam literature). Vprašalnike smo poslali 113 učencem in 48 učiteljem iz štirih šol v Celju in okolici Celja (II. osnovna šola Celje, III. Osnovna šola Celje, Osnovna šola Ljubečna in Osnovna Šola Šempeter v Savinjski dolini). Podatke smo zbirali od novembra 2013 do februarja 2014. Raziskavo bomo še nadaljevali, dopolnjevali in preverjali čez nekaj let.

3. TEORETIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

3.1. Geografska opredelitev Slovenije

Slovenija leži v severnem zmerno toplem pasu, in sicer sredi med ekvatorjem in severnim polom. S tem je določen tudi okvir za podnebje. Od tod štirje letni časi in pestra menjava vremena. Slovenija je v tistem pasu, v katerem krojijo vreme pogosti cikloni in anticikloni na svoji poti proti vzhodu. Pri tem oblaki v Sloveniji izcejajo enkrat več padavin kot znaša svetovno povprečje. Posledica je zelena, po naravi gozdnata pokrajina. V celoti pokriva gozd več kot polovico površja, zato je Slovenija ena najbolj gozdnatih dežel na svetu.

Slovenija meri komaj 20.273 km (na svetu je okrog 150 večjih in samo okrog 50 manjših držav), vendar se prav na tem koščku srednje Evrope stikajo in prepletajo visokogorske Alpe s predalpskimi hribovji in kotlinami, ravninska Panonska nižina z gričevnatim obrobjem, zakraseli svet Dinarskega gorstva s kraškimi planotami in vmesnimi podolji ter sredozemski, večinoma gričevnat svet z blažilnimi vplivi Jadranskega morja. Hkrati se v Sloveniji stikajo tudi štirje kulturni prostori: slovanski, germanski, romanski in madžarski.

Slovenija meji na severu z Avstrijo, na severo-vzhodu z Madžarsko, na vzhodu in jugu s Hrvaško in na zahodu z Italijo in Jadranskem morjem. (glej prilogo – Zemljevid 3)

Glede na prevladujoče naravne značilnosti razdelimo Slovenijo na alpski svet (dve petini ozemlja), panonski svet (petina ozemlja), dinarski svet (četrtnina ozemlja) in sredozemski svet (desetina ozemlja). Glavni naravni dejavniki, ki vplivajo na pokrajinske razlike, so kamnine, relief, podnebje in rastlinstvo. Slovenski alpski svet obsega severozahodni in severni del države. To je razgibana pokrajina s številnimi gorskimi hrbti in grebeni, iz njih se proti nebu dvigajo vrhovi. Panonski svet je svet goric in ravnin ob rekah. V Slovenijo sega le na njenem vzhodu. Dinarski svet nas preseneča na vsakem koraku, še največkrat v kraškem podzemlju, kjer je narava ustvarila čudovite oblike. Razprostira se v osrednjem delu Slovenije. Primorski svet ali mediteranski ni obsežen, je pa s svojim podnebjem in

rastlinstvu nekaj posebnega. Obsega jugozahodni del Slovenije.

Skoraj polovico površja, predvsem alpski in dinarski svet, sestavljata karbonatni kamnini apnenec in dolomit, zato je Slovenija dežela krasa. Panonska gričevja so predvsem iz laporja, sredozemska iz fliša, ravnine pa iz gline, peska in proda. Povprečna nadmorska višina Slovenije je 556,8 m, povprečni naklon pa 13,1°.

Podnebje je ob obali submediteransko z vročimi in sušnimi poletji ter blagimi zimami. V višjih predelih alpskega in dinarskega sveta je gorsko podnebje z veliko padavin, svežimi poletji in mrzlimi zimami, v nižjih predelih alpskega in dinarskega sveta ter v panonskem svetu pa je zmerno celinsko podnebje z malo padavin, vročimi poletji in hladnimi zimami.

3.2. Zgodovinski pregled

Na ozemlju kjer živijo Slovenci danes, so nekoč živela druga ljudstva. O tem pričajo številne arheološke najdbe. Veliko materialnih ostankov so zapustili Rimljani. Iz časov, ko je bilo slovensko ozemlje del velike rimske države, so se ohranili ostanki utrdb, mest, cest, pokopališč, itd.

Obdobje po propadu rimske države, zlasti šesto stoletje, imenujemo čas velikih preseljevanj ljudstev. Takrat naj bi se po teoriji uradnega zgodovinopisja na ozemlje današnje Slovenije naselili naši predniki. Prišli naj bi v več naselitvenih valovih s severa in vzhoda.

Najstarejša znana slovenska država je bila kneževina Karantanija. Viri jo omenjajo že okrog leta 630. Njeno središče je bil Krnski grad na Gosposvetskem polju. Karantanske kneze je volilo ljudstvo. Poseben obred ustoličevanja je potekal v slovenskem jeziku in se je ohranil še dolgo potem, ko Karantanija ni bila več samostojna.

Ko je Karantanija izgubila samostojnost, so naši predniki prišli pod oblast sosednih držav. Od takrat naprej Slovenci vse do leta 1991 nismo imeli svoje države.

Več stoletij je bilo slovensko ozemlje razdeljeno na dežele, ki so spadale v okvir nemške, pozneje avstrijske države. Imenovali so se Kranjska, Koroška, Štajerska, Goriška, Trst.

Del Istre (predvsem mesta Koper, Piran in Izola) je bil približno 500 let pod oblastjo Beneške republike, najvzhodnejši del slovenskega ozemlja (Prekmurje) pa je dalj časa pripadal Madžarski. Od devetnajstega stoletja do konca prve svetovne vojne (1918) je večina Slovencev živela v državi, imenovani Avstro-Ogrska. Slovenci so si zlasti v devetnajstem stoletju prizadevali za Zedinjeno Slovenijo, to je za združitev vsega slovenskega ozemlja v eno enoto in za pravice slovenskega jezika v šolah in uradih.

Po končani prvi svetovni vojni, je Avstro-Ogrska leta 1918 razpadla. Nastalo je več novih držav. Slovenci so bili vključeni v novo ustanovljeno državo Kraljevino Jugoslavijo. Žal pa je mnogo Slovencev (primorski, koroški, porabski) ostalo zunaj nje.

Slovence je ponovno zelo prizadela druga svetovna vojna. Slovensko ozemlje je bilo leta 1941 razkosano med tri okupatorje: Nemce, Italijane in Madžare. Štiri leta okupacije so bila ena najtežjih v slovenski zgodovini. Po končani vojni je leta 1945 nastala nova državna oblika 'republika'. Pozneje se je imenovala Socialistična federativna republika Jugoslavija (SFRJ). Tako v prvi kot drugi Jugoslaviji so Slovenci živeli v skupni državi z različnimi narodi: Hrvati, Srbi, Makedonci, Črnogorci, Muslimani.

V novo Jugoslavijo so Slovenci prišli z velikimi pričakovanji, vendar se dolgoletni program Zedinjene Slovenije ni uresničil. Čeprav se je pridobil velik del Primorske, je veliko primorskih Slovencev še vedno ostalo onstran meje; prav tako so zunaj meja Slovenije ostali koroški in porabski Slovenci.

Ker se Slovenci v jugoslovanski državi zaradi različnih vzrokov niso dobro počutili, je želja po samostojni državi postajala vedno močnejša. Tako so najprej decembra 1990 na plebiscitu (dan samostojnosti) izrekli za samostojno in neodvisno Slovenijo in jo 25. junija 1991 (dan državnosti) tudi razglasili. Takoj nato je Slovenijo napadla jugoslovanska vojska in skušala preprečiti odločitev Slovencev. Vendar so se slovenska teritorialna obramba in policija ter vse prebivalstvo enotno postavili v bran samostojne slovenske države in jo tudi obranili.

Slovenci razen v zelo zgodnjem obdobju svoje zgodovine nismo imeli države. Več stoletij smo bili vključeni v druge države. Šele leta 1991 smo se osamosvojili in razglasili samostojno državo – Republiko Slovenijo.

3.2.1. Alohtona teorija o izvoru

Proces naseljevanja Slovanov v Vzhodne Alpe je potekal v dveh valovih: Okoli leta 550 se je naselitveni val skozi Moravsko in izpod Karpatov obrnil proti delu ozemlja, ki so ga konec 6. st. v Vzhodnih Alpah zasedli Slovani. Del zahodnih Slovanov se je začel naseljevati ob Donavi, od tam pa prodirati v Vzhodne Alpe. Naseljevali so se ob Muri in njenih pritokih, od tam pa šli proti zahodu proti ozemlju današnje Slovenije. Po umiku Langobardov iz Panonije (po letu 584 n. št.) se je južnoslovanskim plemenom odprla tudi pot v Vzhodne Alpe z vzhoda. Iz Panonske nižine so se začeli seliti v osrednji del Vzhodnih Alp.

Napadi Karantancev na Bavarsko ozemlje v 7. st. dokazujejo, da je vse do začetka tridesetih let 8. st. trajal spor med Slovani in njihovimi severnozahodnimi sosedi. Šele takrat so se z njimi razmejili.

V začetku 8.st. so naši predniki po porazu Langobardov pridružili našemu ozemlju še Goriška Brda. Langobardi pa so limes, varnostni zid, zgradili na črti Tržič – Fara – Krmlin – Čedad – Humin – Pušja vas. Konec 6. in v začetku 7. st. se Slovani poselili Kras. V preostali Istri, ki je postala del velike frankovske države so se Slovani naseljevali okoli leta 800. Takrat so namreč Franki spodbujali kolonizacijo polotoka. Po uničenju Avarov konec 8.st. so Slovani iz Vzhodnih Alp poselili del Panonske nižine, tako da so potem mejili na prednike današnjih Hrvatov. Vzhodnih Alp in Panonije ni naselilo enotno slovansko pleme. Pri nastajanju etničnega razboja Slovencev moramo upoštevati dvojni selitveni val ter ostanke staroselcev (glej prilogo – Zemljevid 1).

3.2.2. Avtohtona teorija

Govori o tem, da naj bi bili začetki Slovencev in uporaba slovenskega jezika že v prazgodovinskih obdobjih na današnjem ozemlju kontinuirano prisotna. O tem govori ruska Nestorjeva kronika iz 11. - 12. stoletja. Po teh zapisih naj bi bil zgodovinski razvoj premočrten, nepretrgan in generično določen. Podobne ideje so potrjevali tudi hrvaški glagoljaši poznega srednjega veka, Primož Trubar in Adam Bohorič pa sta Slovane izenačevala z Veneti in Vandali. Da je slovanski tudi ilirski jezik, je bil prepričan Marko Pohlin. Davorin Trstenjak je dokazal, da so Slovenci od kamene dobe naprej prebivali na svojem sedanjem ozemlju. Nekoč naj bi Slovanom pripadala najrazličnejša ljudstva na vseh treh celinah starega sveta. Tudi Henrik Tuma in Davorin Žunkovič sta zagovornika slovenske avtohtonosti. Matej Bor, Ivan Rebec, Anton Berlot so postavili teorije o slovenskem značaju Etruščanov. Ivan Tomažič, Joško Šavli in Matej Bor so postavili odmevno teorijo o avtohtonem izvoru Slovencev kot Venetov. Vse do 1. tisočletja pred našim štetjem naj bi se bili razselili po Evropi, kar dokazujejo z razširjenostjo venetskih imen in s arheološko kulturo žarnih grobišč (glej prilogo – Zemljevid 4). Preživeli naj bi keltsko in rimsko zasedbo. V Karantaniji naj bi osnovali svojo državo po tem, ko so požgali osovražena rimska mesta, premagali jarem rimske uprave, kulture in krščanske vere. Vse do prihoda Frankov naj bi obdržali samostojnost.

Slovenci smo potomci starodavnega ljudstva Venetov. Zakaj? Na to kažejo Slo - venetska imena in zapisani viri. Na starost slovenščine kaže tudi velika podobnost sanskerta s slovenščino. Še kako desetletje nazaj so izvor sanskrtskega jezika (star indijski jezik) iskali v litvanščini. Toda ko so nekateri domoljubni Slovenci (Jožef Škulj, Kanada) opozorili, da je slovenščina mnogo bolj sorodna sanskrtu kot litvanščina, so bili osupli, saj slovenščine, kot primerjalnega jezika sploh nihče ni preučeval. Sanskrt se je skozi stoletja dokaj spreminjal, verjetno zaradi tega, ker se je sčasoma pomešal s staroselskimi besedami indijskega podkontinenta. Zanimivo pa je, da starejši kot je sanskrt, večja je njegova sorodnost s slovenščino. Novejše študije ugotavljajo, da se je sanskrt, od takrat glavnega evropskega jezika, slovenščine, ločil pred najmanj 8.000 leti. Genske študije pa so pokazale še, da se genska slika v srednji Evropi v zadnjih 20.000 letih, praktično ni spremenila, saj je v vse tem

dolgem času novih genov, prinešenih na to ozemlje le 7%. So tudi dvomi, vendar je vsem genetskim raziskavam skupno dejstvo, da je današnje večinsko prebivalstvo na evropskih tleh avtohtono, in da v zgodovinskem obdobju ni prišlo do večjih preseljevanj po padcu Rimskega cesarstva. Minimalne selitve so sicer potekale, a znotraj istega jezikovno-kulturnega prostora Evrope, čeprav geografsko lahko tudi zelo oddaljenih skupin. Jezikovne podobnosti sanskerta z današnjimi narečji, podobnost slovenščine z venetski napisi, imena krajev in rek, imena gora, pokrajin, dvojina, genetika, antični viri (pisec Jordanes, itn.) so dokazi, ki so bližje resnici o izvoru Slovencev, kot zgolj pojavljanje nekih novih predmetov (trgovanje, itn.) v 7. in 8. stoletju.

Primož Jakopin, vodja Laboratorija za korpus slovenskega jezika pri Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), po poklicu je matematik, je preko računalniške primerjalne jezikovne analize pokazal, da je slovenskemu jeziku najbližje slovaški jezik (sami ga imenujejo slovenski).

Konec koncev imamo Beneško Slovenijo. Pokrajina, kjer živijo Veneti torej celo geografsko še danes obstaja in v njej se govori slovensko, beneško - veneško, venetsko), Italijani ji pravijo Slavia Veneta, je del pokrajine Veneto. V bližini živijo Furlani, ki se tudi hitro naučijo slovenščine.

V Furlaniji imamo kar nekaj pričevanj, ki govorijo o tem, da je bila slovenščina v tej deželi ljudski jezik, ali jezik večine deželanov, še celo do sredine srednjega veka. To nam potrjuje Marcantonio Nicoletti, po poklicu notar v Čedadu, ki v svojem rokopisu *Costumi e leggi* pravi, da je bil v furlanskem srednjeveškem parlamentu v rabi poleg furlanskega tudi slovenski jezik. Poleg tega piše tudi, da je bil v furlanskih vaseh bolj v rabi slovenski jezik, kot pa furlanski, ki še ni bil izoblikovan. Podobno navaja tudi Giovanni Francesco de gli Olivi, v svoji knjigi *Historia della provincial di Friuli*. Pravi, "da se je v prejšnjih časih govorilo slovensko na podeželju, medtem ko je v mestih prevladoval furlanski jezik" (*Il linguaggio schiavo nelle ville per l'ordinario si practicava, e l'idioma forogiuliese nelle citta haveva l'uso*). Da je v Furlaniji obstajal slovenski jezik že v starodavnih časih, nam zraven zgodovinskih virov potrjujejo tudi številni toponimi in seveda sam furlanski jezik. V srednjem veku so obstajala še številna krajevna imena Schiavons (Slovenski), ki so kasneje izginila, a nekaj se jih je vendarle ohranilo. Tam kjer so bila pogosta krajevna imena Schiavons, so bila navadno v bližini tudi krajevna imena Romans, kar kaže to, da so bile nekatere vasi še

slovenske, druge pa že romanske. Popolnoma v skladu s postopnim prodiranjem Romanov med Slovence. Furlanski jezik uporablja več kot dvesto besed iz slovenščine, skoraj nič pa germanskih (langobardskih) ter nobene keltske.

O tem, kje so bili naseljeni Slo - veneti nam pričajo številna ladinska imena, kot na primer ledenik pod Grossglocknerjem Pastirica (Pastirizza), Benetke, Pad, Dolomiti, Zagreb.

3.2.3. Severna narodnostna meja

Naše poselitveno ozemlje se je skozi stoletja enormno zmanjševalo, sploh po koncu srednjega veka. Nemška kolonizacija je imela za posledico umik slovenske narodnostne meje proti jugu. V 15. stoletju je bila slovenska nacionalna meja na severu naslednja: Ziljska dolina - Šmohor - Dobrač - Beljak - Osojske Ture - S od Gospe Svete - Svinja - Planina Labot - S od Drave do Radgone proti S do Rabe - Monošter (Šentgotard) - Lendava – Mura.

Pomlad narodov 1848 zahteva odpravo fevdalizma, cehov, politično svobodo, ustanavljanje političnih društev. Pojavi se prva ideja Zedinjene Slovenije, ki zahteva združitev vsega slovenskega etničnega ozemlja v eno enoto, Slovenijo. Peter Kozler je izdelal in natisnil prvi zemljevid Slovenije in na njem označil slovensko nacionalno mejo (glej prilogo – Zemljevid 2).

Meja se je sredi 19. st. spet pomaknila proti jugu (južno od Beljaka in južno od Celovca). Meja je potekala: od reke Zilje, Šmohorja, Beljaka, Celovške kotline do Osojskega jezera, Šenturško goro, Severni rob Gosposvetskega polja, Štalensko goro in Svinjsko planino, južni rob Labotske doline, nato se vzpne na Golicco, in se obrne na greben, ki deli Štajersko, Kozjak in Slovenske gorice.

3.2.4. Zahodna narodnostna meja

(slovensko-romanska narodnostna meja)

Poteka od Karnijskih Alp do Tržaške kotline, po črti, ki pušča Kras in hribovito ozemlje na slovenski strani, Furlansko ravnino pa na romanski strani. Področje reke Bele se je romaniziralo, zato je bilo slovensko prebivalstvo v Reziji odrezano od Koroške tako, da sta danes Beneška Slovenija in Rezija v Italiji.

3.3. Slovenščina

Slovenščina je združeni naziv za knjižni jezik Slovencev in skupno ime za narečja in govore, ki jih govorijo ali so jih govorili Slovenci. Je uradni in državni jezik v Republiki Sloveniji. V južnem delu avstrijske Koroške, v vzhodnem delu italijanske dežele Furlanije – Julijske Krajine in v zahodnem delu madžarske Železne županije je to manjšinski jezik s priznanim statusom drugega uradnega jezika. Govori ga okoli 2, 4 milijona govorcev po svetu, katerih je 1, 85 milijona prebivalcev Slovenije. Glede na število govorcev ima razmeroma veliko število narečij (46 narečij), ki so porazdeljena v šest pokrajinskih skupin: koroško, gorenjsko, dolensko, primorsko, rovtarsko, štajersko in panonsko. Slovenščino uvrščamo v južno vejo slovanskih jezikov. Za zapisovanje slovenskega jezika se uporablja gajica. Pozna 3 slovnična števila, 6 sklonov z osmimi sklanjatvami in tremi slovničnimi spoli.

3.3.1. Posebnosti slovenščine

Slovenščina ima vrsto posebnosti v glasoslovju, leksiki in oblikoslovju; za 29 fonemov se pri pisanju uporablja 25 latiničnih črk, med njimi tri s posebnimi znaki (č, š, ž), smo ena izmed redkih držav, ki uporablja dvojino.

3.3.1.1. Vikanje in onikanje

V slovenščini velja za formalno obliko naslavljanja vikanje, pri čemer nekateri zapisujejo zaimek *vi* z veliko začetnico (tudi v neimenovalniških sklonih ter svojilni zaimek *vaš*).

Pri vljudnostnem naslavljanju dveh oseb se uporablja bodisi druga oseba množine (*Boste prišli?*), bodisi druga oseba dvojine (*Bosta prišla?* oz. *Bosta prišli?*).

Onikanje se v današnjem govoru rabi le še redko. Gre za uporabo tretje osebe množine, podobno kot v nemščini – ni raziskano, ali gre za jezikovno prvino, ki jo je slovenščina zares prevzela iz nemščine ali gre za samostojen izum. Onikanje je (bilo) v rabi v neposrednem in tudi v posrednem ogovoru (oz. govorjenjem o odsotni osebi).

3.3.1.2. Dvojina

Dvojina je bila prisotna v indoevropskem prajeziku in poznali so jo številni stari indoevropski jeziki. Med germanskimi jeziki je gotščina poznala osebne zaimke in glagolske končnice za 1. in 2. osebo dvojine, stara angleščina in stara nordijsščina pa zgolj osebne zaimke za 1. in 2. osebo. Med slovanskimi jeziki so dvojino danes v celoti ohranile samo še slovenščina, čakavščina in obe lužiški srbščini. Nekateri govori zahodnega narečja beloruščine ločijo le še posebne dvojinske oblike za imenovalnik in tožilnik samostalnikov ženskega spola a-jevske sklanjatve: *adna karova* »ena krava«, *džvie karovie* »dve kravi«, *try karovy* »tri krave«. Litovščina ima posebne dvojinske oblike osebnih zaimkov, katerih uporaba je v standardni zvrsti fakultativna, v nekaterih narečjih pa še vedno obvezna: *aš* »jaz«, *mudu* »midva«, *mes* »mi«.

3.3.1.3. Skloni

Slovenščina pozna 6 sklonov in sicer:

	slovensko ime	latinsko ime	vprašalnice	pomoč
1.	imenovalnik	nominativ	Kdo ali kaj?	je
2.	rodilnik	genitiv	Koga ali česa?	ni
3.	dajalnik	dativ	Komu ali čemu?	dam
4.	tožilnik	akuzativ	Koga ali kaj?	vidim/tožim
5.	mestnik	lokativ	Pri kom ali pri čem?	pri
6.	orodnik	instrumental	S kom ali s čim?	s/z

Rekonstruirani indoevropski prajezik je poznal osem sklonov, poleg šestih zgoraj omenjenih še ablativ (ločilnik) in vokativ (zvalnik). Indoevropski sistem osmih sklonov je najboljše ohranjen v staroindijskem jeziku sanskrtu.

3.3.2. Zgodovina

Slovenščina se je razvila iz praslovanščine. Govorica se je počasi spreminjala, a je ohranila nekatere posebnosti.

3.3.2.1. Pismenstvo

V najstarejšem pisnem zapisu slovenskega jezika iz 10. stoletja Brižinskih spomenikov so glasovne značilnosti praslovanščine le delno ohranjene. Tri besedila (Prvi in tretji spomenik sta za splošno spoved, prirejena po latinski predlogi; drugi je pridiga o grehu in pokori, pisan po nareku) so pisana v karolinški minuskuli (latinici). Besedilo priča, da se je v 10. stoletju že izoblikovala slovenščina. Obstajajo dokazi, da se je jezik še dolgo uporabljal ne samo v cerkvi, ampak tudi na družbenopolitični ravni npr. pri ustoličevanju koroških deželnih vojvod.

Od 14. do 16. stoletja so bili napisani trije rokopisi: Rateški ali Celovski rokopis (14. stoletje), Stiški rokopis (15. stoletje) in Starogorski rokopis (15. stoletje).

3.3.2.2. Reformacija

Šele na polovici 16. stoletja pride do nastanka del v slovenskem jeziku. Začetnik slovenščine je protestantski pisatelj Primož Trubar, ki je leta 1550 napisal Katekizem in Abecednik, 1557 – 1556 je prevedel Novo zavezo ter leta 1564 izdal slovenski cerkveni red Cerkovna ordninga. Jurij Dalmatin je prvi v slovenščino prevedel celotno Sveto pismo, ki je izšlo leta 1583. Adam Bohorič je napisal prvo slovensko slovnico Zimske urice.

3.3.2.3. Protireformacija

Protireformacija je ustavila in ovirala razvoj slovenščine. Konec 18. stoletja so se ponovno pojavili poskusi ustanovitve slovenskega knjižnega jezika. 1784–1802 je bila v slovenščino prevedena Biblija, 1768. pa je Marko Pohlin izdal Kranjsko gramatiko. Velik pomen za slovenščino ima tudi *Grammatik der Slavischen Sprache in Krain, Kaernten und Steyermark*,

ki jo je 1808 uredil Jernej Kopitar. Slovenščina se je čedalje pogosteje uporabljala v šolah, pri objavljanju zakonskih besedil itd.

3.3.2.4. Knjižni preporod

Doba nacionalizma je jezikovno identiteto uveljavila kot glavni kriterij pripadnosti slovenskemu narodu. Jezik se je preobrazil v najpomembnejši nacionalni znak. Začetnik slovenskega romantičnega pesništva je France Prešeren, pisateljsko vejo književnosti pa so utemeljili pisatelji, kot sta Fran Levstik in Ivan Cankar. Izoblikovanje slovenskega knjižnega jezika je izpopolnjeno v 19. stoletju s *slovensko-nemškim slovarjem* Maksa Pleteršnika (1895) in pravopisom Frana Levca iz 1899.

3.3.2.5. Abecedna vojna

Tudi črkarska ali abecedna pravda, črkopisna, jezikoslovna in kulturno-literarno polemika med leti 1931 in 1933. Potekala je med nasprotniki in zagovorniki metelčice, nove pisave, s katero je Franc Serafin Metelko želel zamenjati do takrat veljavno bohoričico. Idejo o potrebi novega ali dopoljenega črkopisa je prvi izrazil Janez Sigismund Valentin Popovič, takšno potrebo so izražali tudi Marko Pohlin, Ožbalt Gutsman in Valentin Vodnik. Najmočneje je potrebo poudaril Jernej Kopitar v svoji slovnici, v kateri je zahteval »popoln in razumen črkopis«. Nanj se je oprl Metelko s svojo slovnico (1825); v njej je latinico dopolnil s cirilskimi črkami, da bi vsak glas imel svoj posebni znak. Od 1826 so začele izhajati nabožne in šolske knjige pisane v metelčici.

Boj proti metelčici se je začel leta 1831, potem ko je Metelko izdal slovnico v novi, šolski izdaji. Leta 1832 je zoper metelčico France Prešeren napisal Sonet o kaši, s trditvijo, da je nov črkopis nepotrebna formalna podrobnost. Leta 1833 je v abecedni boj odločilno posegel Matija Čop s prevodom Čelakovskega kritike Kranjske čbelice in z lastnim dodatkom ter z obširnimi spisom *Slowenischer ABC-Krieg*. Vmes so mu odgovarjali zagovorniki metelčice, končno tudi Kopitar, ki ga je Čop izzval s tem, da je polemiko zoper metelčico razširil na kritiko Kopitarjevega načela: »Piši, kakor govoriš« in na njegovo pojmovanje literature. S tem je abecedna vojna prerasla v kulturnopolitični obračun med konzervativno in liberalno smerjo.

Potem ko je Prešeren spet posegel v boj, je bila metelčica že leta 1833 prepovedana v šolah in s tem onemogočena. Istega leta je Čop dal ponatisniti vse spise k abecedni vojni s skupnim naslovom Nuovo Discacciamento di lettere inutili, das ist; Slowenischer ABC-Krieg (Novi izgon nekoristnih črk, to je: Slovenska abecedna vojna).

3.4. Šege in navade

Pokrajinska raznolikost in razdrobljenost slovenskega ozemlja, povezana s prometno prehodnostjo, s civilizacijsko mejnostjo in s prodiranjem vplivov iz raznih smeri, je sooblikovala pestrost kulturne krajine, značilne oblike domačij, ureditve naselij, podobo šeg in oblačil.

3.4.1. Ljudska noša

Ljudska noša so oblačila predvsem kmečkega dela prebivalstva. Ob koncu 18. in v prvi polovici 19. stoletja so na Slovenskem obstajali trije glavni tipi kmečke noše: alpski, panonski in sredozemski.

Alpski tip kmečke noše je bil v prvi polovici 19. stoletja razširjen po Gorenjski, Koroški in Dolenjski (do Kostanjevice na Krki), Primorski (razen Brkinov in Istre), Notranjski in Štajerski (razen v vzhodnem delu). Zaradi geografske lege, prometnih povezav in gospodarske ravni je to bil najrazvitejši tip oblačil na Slovenskem. V oblikovnem pogledu je ta tip najbližji kmečkim oblačilom v srednji Evropi.

Moška oblačila alpskega tipa so sestavljale oprijete dokolenske hlače iz sukna, platna ali irha. Platnena srajca je bila večinoma brez ovratnika, razen na Koroškem. Suknени ali žametni telovnik (lajbč) s kovinskimi gumbi je bil obvezni del noše, prav tako polsteni ali slamnati klobuk, pozimi pa kučme ali polhovke. Od obuval so poznali nizke čevlje ali škornje z zavihki, ki so jih obuli z nogavicami ali brez. Vrhnja oblačila so bili suknjiči, kožuhi ali plašči.

Ženska noša alpskega tipa je poznala več različic. Bela platnena srajca (ošpetelj, rokavci) je imela naborke ob vratu, v zapestjih in na ramah, na prednjem delu pa podolžno prešite gube. Čez rokavce so se oblačila krila s prišitim brezrokavnim životkom, ki so segala do gležnjev. Životek (modrc) je bil lahko tudi iz blaga drugačne kakovosti in barve. Obvezen je bil širok, nabran dolg predpasnik bele barve, pozneje pa črn ali pisan. Poročene ženske so imele glavo praviloma pokrito. Poznale so peče, zavijače in avbe z visokim trdim oglavjem. Dekleta so imele glave okrašene s črnim žametnim trakom ali šapljem. Topla vrhnja oblačila so bile do pasu oprijete jope (špenzer) in daljše jope, kožuhi z rokavi in redkeje plašči.

3.4.2. Narodna noša

Po izvoru kmečka praznična obleka, kakršno je proti začetku 19. stoletja začel nositi del narodno zavednega slovenskega meščanskega prebivalstva ob slovesnih priložnostih. Narodna noša je na Slovenskem izražala pripadnost domačemu kulturnemu izročilu.

3.4.3. Prehrana

Na Slovenskem so se izoblikovala štiri večja ozemlja s tipično prehrano: alpsko, panonsko, sredozemsko in osrednjeslovensko. Na vsakodnevno in praznično hrano Slovencev so vplivale različne klimatske razmere, sestava tal, gospodarsko stanje, različne kulturnozgodovinske razmere ter močni vplivi prehranske kulture sosednjih dežel.

V osrednji Sloveniji, kjer se vse kuhinje prepletajo, so se uveljavile tudi samosvoje jedi, različne prehranjevalne navade in priprava hrane.

Značilnosti prehrane v panonskem svetu, Prekmurju, Prlekiji, na Ptujskem polju in v Halozah so veliko testenin, raznovrstne močnate jedi (gibanice, pogače, zlivanke) in juhe. Za prehrano teh območij je pomembna kaša, nekoč tudi leča, pogoste so buče, kumarice in zelje, od sestavin za mesne jedi pa prevladujeta svinina in perutnina.

Tudi na slovenskem Koroškem so se v prehrani uveljavile močnate jedi: razni štruklji, pogače, žlikrofi, od juh pa čisave župe (sadna, smetanova). Značilni jedi za Koroško sta masovnjak in ubernik iz moke, smetane, jajc in mleka, od mesnih jedi pa mavžlji ter bulana ovčja prata.

Na Gorenjskem sta nekoč v prehrani prevladovala mleko in sir. Z oživljanjem planšarstva in še posebej ovčereje je na jedilnik prišlo več jedi iz ovčjega mesa. Od mesnih jedi je pogosta tudi svinina (gorenjska prata, šumbelj, budel); pogosta jed so mlečna ajdova ali prosena kaša in ajdovi žganci, pripravljajo pa tudi vrsto pogač, kolačev in drugega pečenega peciva.

3.4.4. Ustoličevanje koroških vojvod

Obred simbolne predaje oblasti novemu karantanskemu oz. koroškemu vojvodi je potekal na Gosposvetskem polju. Zadnjič so s takim obredom 18. 3. 1414 ustoličili Ernesta Železnega, njegovi začetki pa segajo v čas ustoličevanja karantanskih knezov. Obred je podrobneje opisan v treh poznosrednjeveških virih. Obred je vedno bolj izgubljal svojo prvotno funkcijo predaje oblasti in postajal formalna ceremonija.

Od ustoličenja Majnharda Goriško-Tirolskega za koroško vojvodo 1286 se je enodnevni in tridelni obred začel tako, da je pred slovenskega kmeta, koseza, ki je sedel na knežjem kamnu, prišel vojvoda. V obredu, ki je potekal v slovenskem jeziku, mu je kmet kot sebi enakemu - vojvoda je bil namreč oblečen v kmečko obleko – prepustil knežji kamen in mu s tem simbolno izročil oblast v vojvodini. Po tem delu obreda je sledila maša pri Gospe Sveti na drugi strani Gosposvetskega polja, kjer je krški škof blagoslovil novega vojvodo. Popoldne je sledila še ceremonija pri vojvodskem stolu, kjer je vojvoda sprejemal poklone deželnega plemstva in podeljeval vojvodske fevde.

Zlasti dejstvo, da je navaden kmet simbolično izročil oblast vojvodi, kot sebi enakemu, je zbujalo pozornost, saj je bilo to v nasprotju z navadami, pojmovanji in mentaliteto poznosrednjeveškega sveta.

Preko francoskega pravnega zgodovinarja Jeana Bodina je ustoličevanje prišlo v teorijo o državi in pozneje postalo eden od primerov t. i. pogodbene teorije, ki je menila, da oblast izvira iz ljudstva. Iz Bodinovega dela je ustoličevanje poznal tudi Thomas Jefferson, predsednik ZDA in avtor Deklaracije o neodvisnosti. Prav zaradi kmečke in s tem arhaične poteze obreda ustoličevanja v visokem in poznem srednjem veku je nedvomno, da ima korenine še v pred fevdalnem času in je preostanek stare ureditve Karantancev, simbolni motivi obreda pa so lahko še starejši.

3.4.5. Kosezi

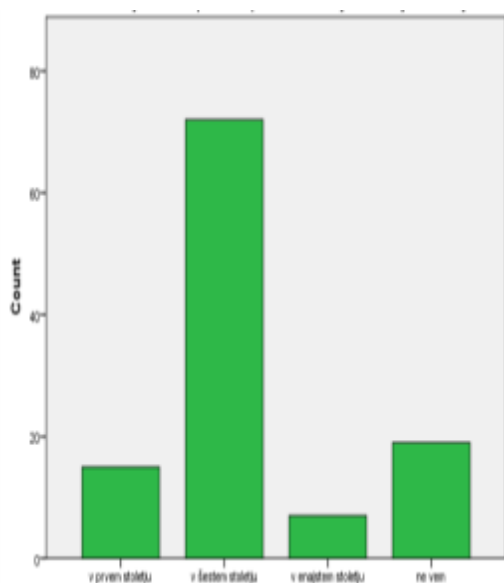
Tudi kasazi ali kasezi, srednjeveški družbeni sloj pri Slovencih, ki se je že v starokarantanski dobi povzpел nad svobodnjake. Najstarejša navedba Koséntež je iz srede 10. stoletja pri Konstantinu Porfirogenetu. Koseška oborožena sila je bila temelj knežje oblasti, sporno pa je, ali so kosezi pripadali plemstvu ali knežji "družini". Kot t. i. politično ljudstvo so kosezi odločali pri volitvi ali ustoličenju novega kneza na Krnskem gradu (vsaj pred začetkom 9. stoletja).

Po uvedbi fevdalizma po začetku 9. stoletja je bil del kosezov vključen v razvoj plemstva, večinoma pa so kot poseben sloj ostali povezani z vojvodo oz. mejnim grofom. Na Koroškem so ohranili posebne pravice pri ustoličevanju vojvode. V gospodarskem pogledu so bili večinoma kmetje. Socialno so bili od razvoja nižjega plemstva do srede 12. stoletja izenačeni z višjimi ministeriali, nato so se do srede 13. stoletja uvrščali med ministeriale in viteze. V 13. stoletju so bili kot zaščiteni odvisni od vojvode oz. mejnih grofov, od leta 1300 naprej pa so bili povezani v koseške "urade", nato pa so se vključevali kot zaščiteni v navadna gospostva. Ob tem razkroju je del kosezov prešel med nižje plemstvo, del med meščane, del med navadne podložnike, večinoma pa so med vaškim prebivalstvom ohranili posebne pravice (osebna svoboda, pravica do dedovanja in prodaje svoje kmečke posesti, svoboda do drugih dajatev razen odvetščine), čeprav so imeli tudi nekaj posebnih dolžnosti.

4. EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

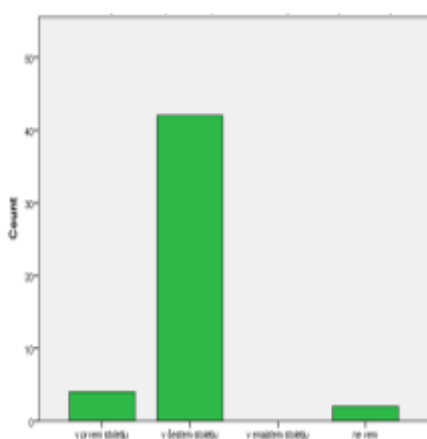
4.1. Vprašalnik

4.1.1. Vprašanje št. 1: V katerem stoletju so naši predniki prišli na ozemlje današnje Slovenije?

ozemlje današnje Slovenije

	Frequency	Percent	ValidPercent	Cumulative Percent
v prvem stoletju	15	13,3	13,3	13,3
v šestem stoletju	72	63,7	63,7	77,0
v enajstem stoletju	7	6,2	6,2	83,2
ne vem	19	16,8	16,8	100,0
Total	113	100,0	100,0	

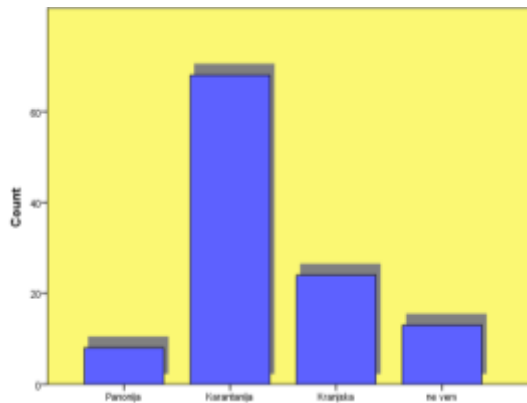
ozemlje današnje Slovenije

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
v prvem stoletju	4	8,3	8,3	8,3
v šestem stoletju	42	87,5	87,5	95,8
ne vem	2	4,2	4,2	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Pri vprašanju v katerem stoletju so naši predniki prišli na ozemlje današnje Slovenije so bili rezultati učencev bolj raznoliki kot odgovori učiteljev. Večina je izbrala pravilen odgovor,

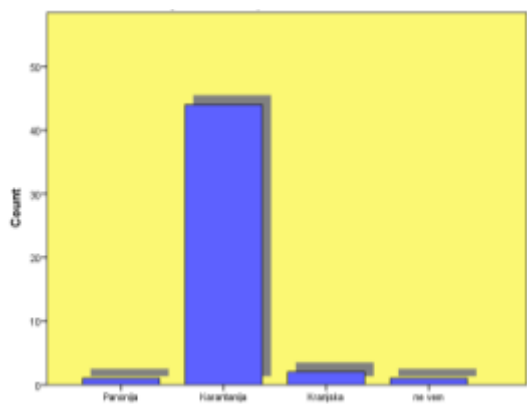
v šestem stoletju, to nam pove, da je večina anketirancev dobro seznanjena s prihodom Slovencev na današnje ozemlje po alohtoni teoriji.

4.1.2. Vprašanje št. 2: Kako se je imenovala prva država Slovencev

prva država Slovencev

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Panonija	8	7,1	7,1	7,1
Karantanija	68	60,2	60,2	67,3
Kranjska	24	21,2	21,2	88,5
ne vem	13	11,5	11,5	100,0
Total	113	100,0	100,0	

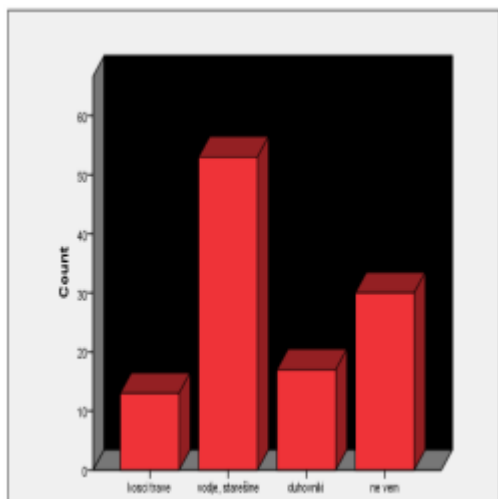

prva država Slovencev

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Panonija	1	2,1	2,1	2,1
Karantanija	44	91,7	91,7	93,8
Kranjska	2	4,2	4,2	97,9
ne vem	1	2,1	2,1	100,0
Total	48	100,0	100,0	

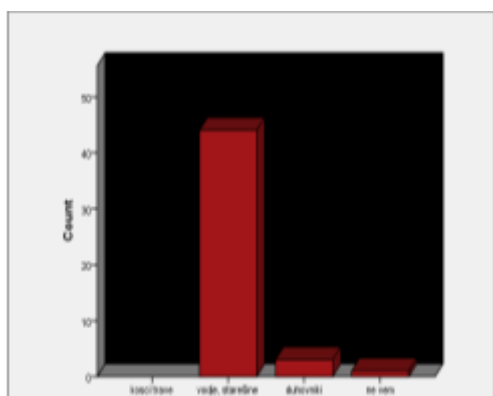
Na vprašanje **kako se je imenovala prva država Slovencev** je več kot 90% učiteljev odgovorilo s pravilnim odgovorom in samo 68% učencev je odgovorilo pravilno.

4.1.3. Vprašanje št. 3: Kdo so bili kosezi

kosezi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
kosci trave	13	11,5	11,5	11,5
vodje, starešine	53	46,9	46,9	58,4
duhovniki	17	15,0	15,0	73,5
ne vem	30	26,5	26,5	100,0
Total	113	100,0	100,0	

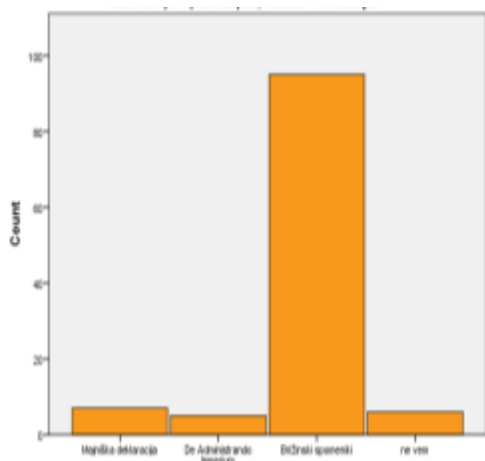

kosezi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
vodje, starešine	44	91,7	91,7	91,7
duhovniki	3	6,3	6,3	97,9
ne vem	1	2,1	2,1	100,0
Total	48	100,0	100,0	

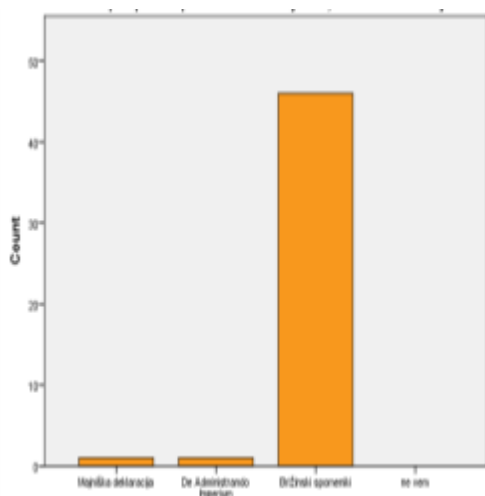
Na to vprašanje je kljub drugačnim pričakovanjem 42,6% učencev odgovorilo pravilno. Učitelji so po pričakovanjih večinsko odgovorili pravilno.

4.1.4. *Vprašanje št. 4:* Kateri so prvi pisni zapisi v slovenskem jeziku, nastali v 10. stoletju?

prvi pisni zapisi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Majniška deklaracija	7	6,2	6,2	6,2
De Administrando Imperium	5	4,4	4,4	10,6
Brižinski spomeniki	95	84,1	84,1	94,7
ne vem	6	5,3	5,3	100,0
Total	113	100,0	100,0	

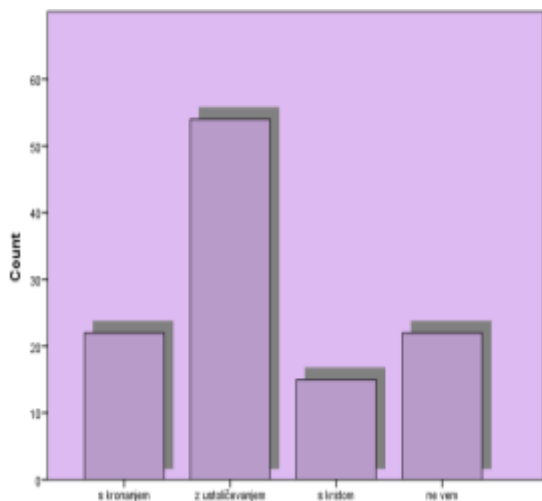

prvi pisni zapisi

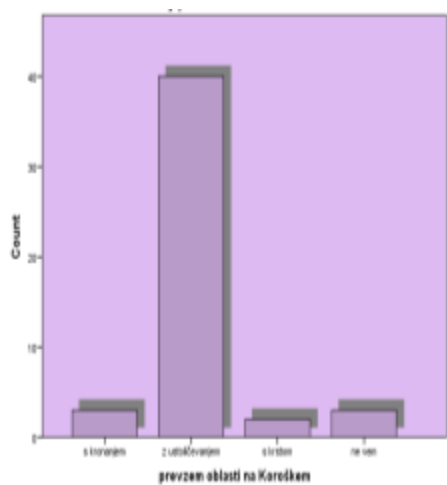
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Majniška deklaracija	1	2,1	2,1	2,1
De Administrando Imperium	1	2,1	2,1	4,2
Brižinski spomeniki	46	95,8	95,8	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Na vprašanje **kateri so prvi pisni zapisi v slovenskem jeziku, nastali v 10. stoletju** je velika večina anketiranih odgovorila pravilno.

4.1.5. Vprašanje št. 5: Kako so fevdalni vladarji prevzeli oblast na Koroškem do leta 1414?

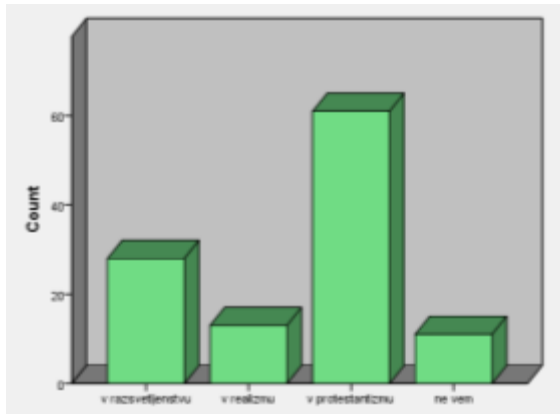
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
s kronanjem	22	19,5	19,5	19,5
z ustoličevanjem	54	47,8	47,8	67,3
s krstom	15	13,3	13,3	80,5
ne vem	22	19,5	19,5	100,0
Total	113	100,0	100,0	

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
s kronanjem	3	6,3	6,3	6,3
z ustoličevanjem	40	83,3	83,3	89,6
s krstom	2	4,2	4,2	93,8
ne vem	3	6,3	6,3	100,0
Total	48	100,0	100,0	

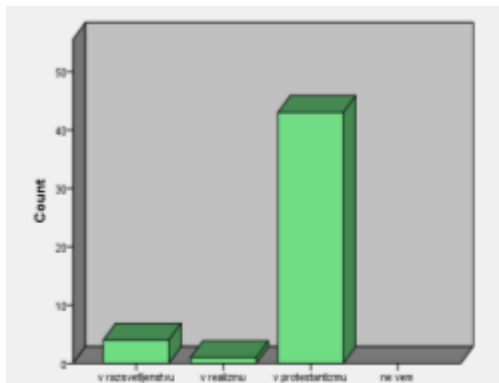
Na to vprašanje je večina odgovorila pravilno. Bolj je razpršen odgovor učencev, dokaj veliko ji je odgovorilo *krstom*.

4.1.6. Vprašanje št. 6: V katerem obdobju so spet začeli pisati v slovenskem jeziku?

ponoven začetek pisanja v slovenščini

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
v razsvetljenstvu	28	24,8	24,8	24,8
v realizmu	13	11,5	11,5	36,3
v protestantizmu	61	54,0	54,0	90,3
ne vem	11	9,7	9,7	100,0
Total	113	100,0	100,0	

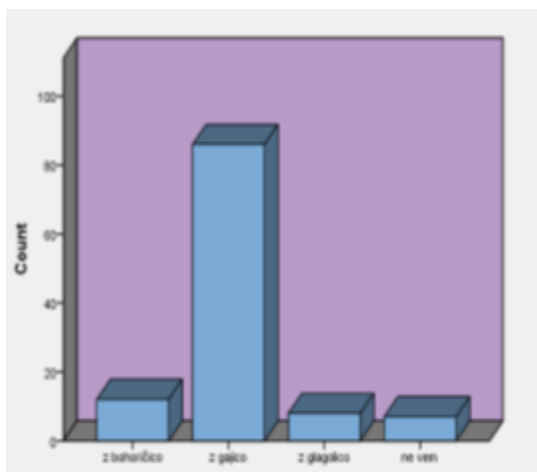

ponoven začetek pisanja v slovenščini

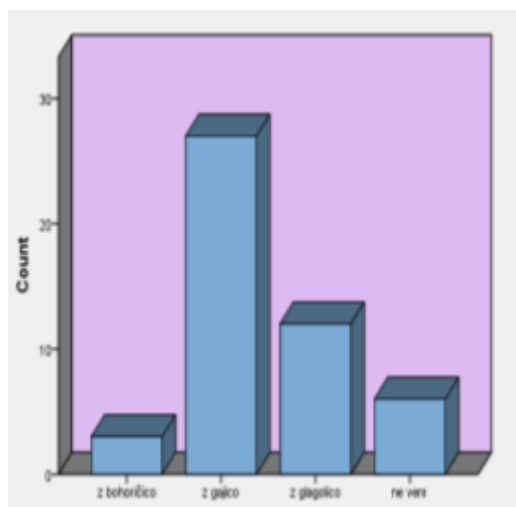
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
v razsvetljenstvu	4	8,3	8,3	8,3
v realizmu	1	2,1	2,1	10,4
v protestantizmu	43	89,6	89,6	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Na to vprašanje so anketiranci po pričakovanjih večinsko odgovorili pravilno.

4.1.7. Vprašanje št. 7: S katero pisavo pišemo danes?

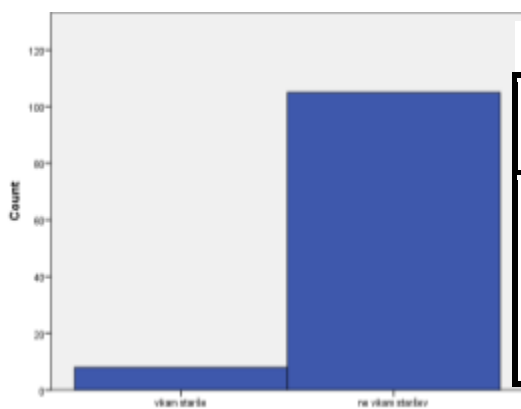
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
z bohoričico	12	10,6	10,6	10,6
z gajico	86	76,1	76,1	86,7
z glagolico	8	7,1	7,1	93,8
ne vem	7	6,2	6,2	100,0
Total	113	100,0	100,0	

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
z bohoričico	4	8,3	8,3	8,3
z gajico	26	54,2	54,2	62,5
z glagolico	12	25,0	25,0	87,5
ne vem	6	12,5	12,5	100,0
Total	48	100,0	100,0	

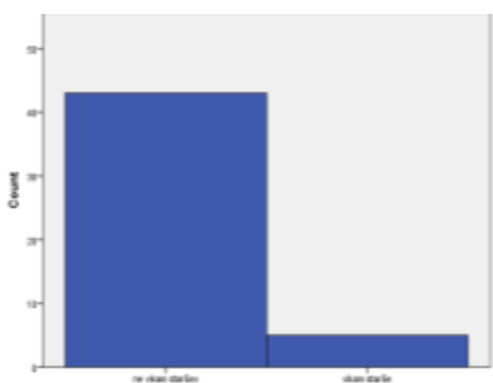
Na vprašanje **s katero pisavo pišemo danes** je pričakovano večina anketiranih odgovorila pravilno, čeprav je pri učiteljih presenetljiv visok procent napačnih odgovorov, ki se nanaša na glagolico.

4.1.8. Vprašanje št. 8: Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

vikanje oz. onikanje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam staršev	105	92,9	92,9	92,9
vikam starše	8	7,1	7,1	100,0
Total	113	100,0	100,0	

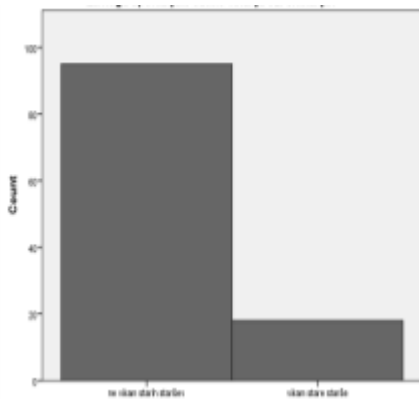

vikanje oz. onikanje

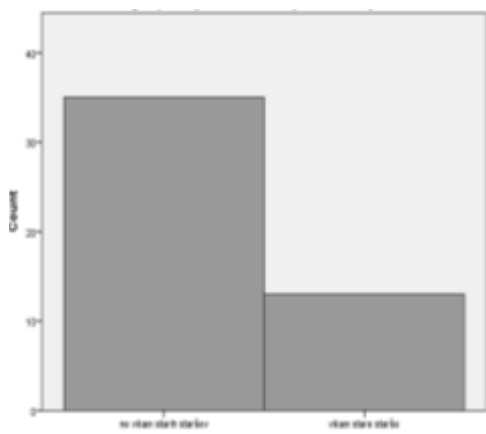
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam staršev	43	89,6	89,6	89,6
vikam starše	5	10,4	10,4	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Pri tem vprašanju je večina vprašanih učencev in učiteljev skladno s pričakovanji odgovorila, da ne vika staršev.

4.1.9. Vprašanje št. 9: Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

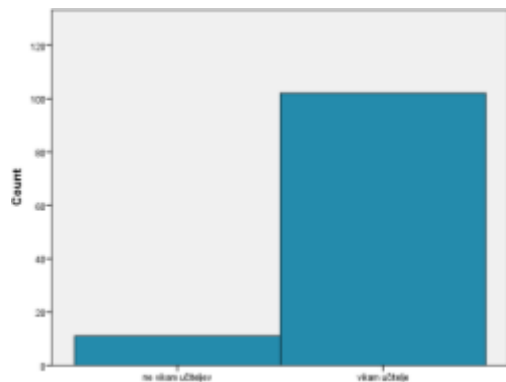
vikanje oz. onikanje				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam starih staršev	95	84,1	84,1	84,1
vikam stare starše	18	15,9	15,9	100,0
Total	113	100,0	100,0	

vikanje oz. onikanje				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam starih staršev	35	72,9	72,9	72,9
vikam stare starše	13	27,1	27,1	100,0
Total	48	100,0	100,0	

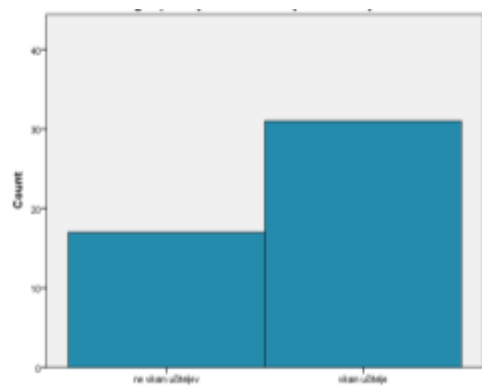
Po pričakovanjih je večina učencev in učiteljev odgovorila, da ne vika starih staršev.

4.1.10. Vprašanje št. 10: Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

vikanje oz. onikanje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam učiteljev	11	9,7	9,7	9,7
vikam učitelje	102	90,3	90,3	100,0
Total	113	100,0	100,0	

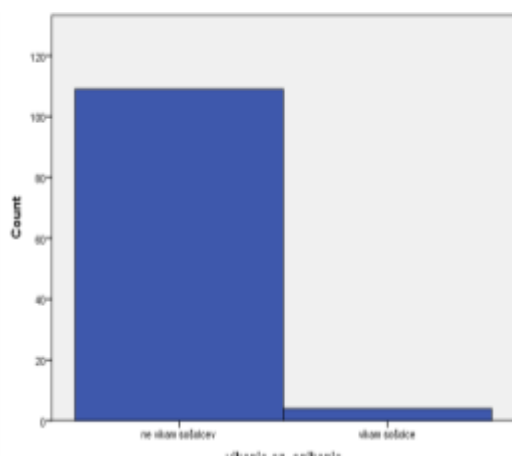

vikanje oz. onikanje

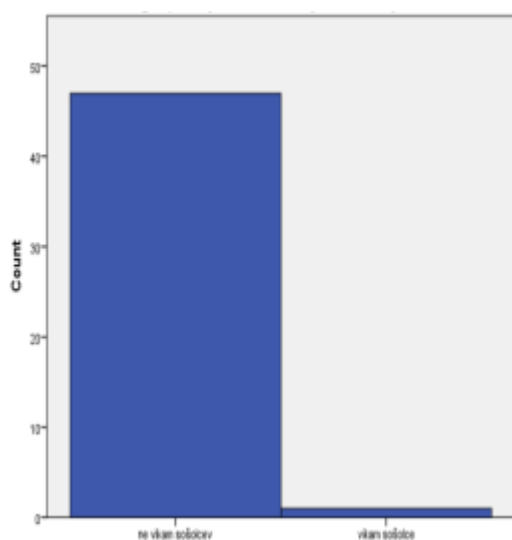
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam učiteljev	17	35,4	35,4	35,4
vikam učitelje	31	64,6	64,6	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Na to vprašanje je večina anketiranih učencev in učiteljev odgovorili, da vikajo učitelje.

4.1.11. Vprašanje št. 11: Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

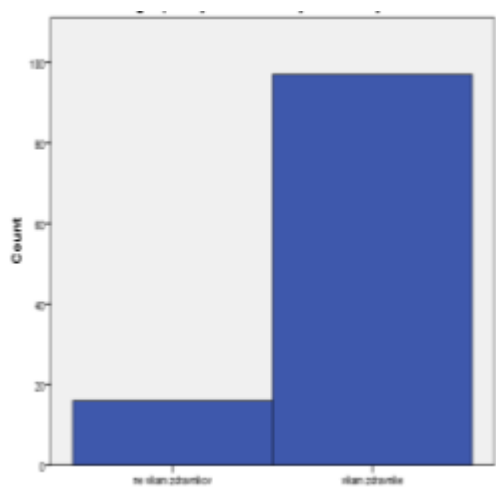
vikanje oz. onikanje				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam sošolcev	109	96,5	96,5	96,5
vikam sošolcev	4	3,5	3,5	100,0
Total	113	100,0	100,0	

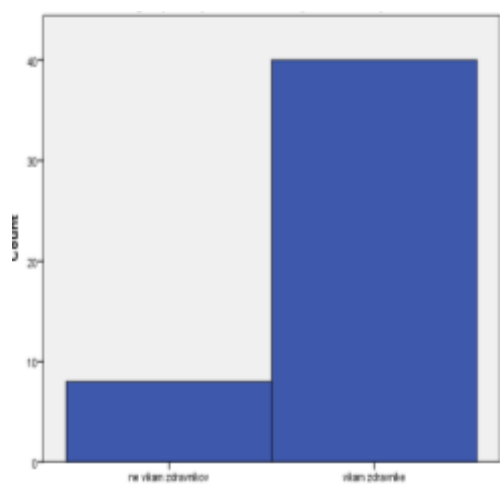
vikanje oz. onikanje				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam sošolcev	47	97,9	97,9	97,9
vikam sošolce	1	2,1	2,1	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Večina anketiranih učencev in učiteljev ne vika sošolcev.

4.1.12. Vprašanje št. 12: Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

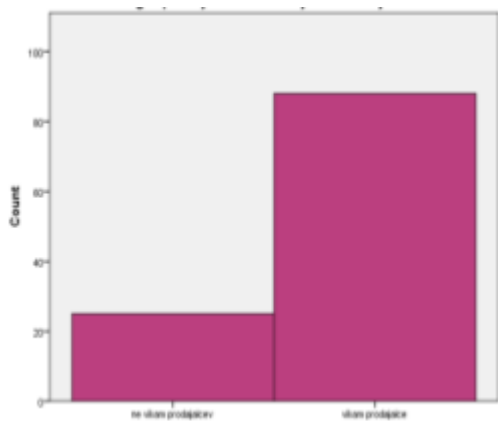
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ne vikanje zdravnikov	16	14,2	14,2	14,2
vikanje zdravnik	97	85,8	85,8	100,0
Total	113	100,0	100,0	

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ne vikanje zdravnikov	8	16,7	16,7	16,7
vikanje zdravnik	40	83,3	83,3	100,0
Total	48	100,0	100,0	

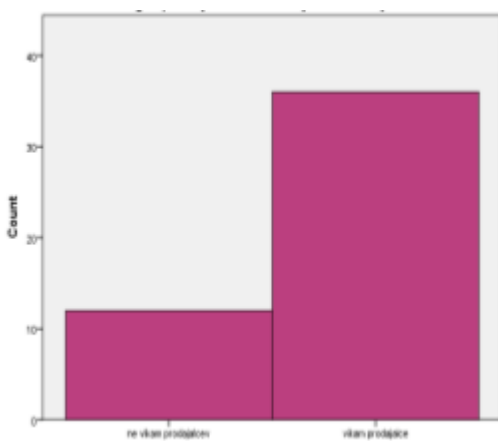
Večina anketiranih učencev in učiteljev vika zdravnike.

4.1.13. Vprašanje št. 13: Za koga uporabljate obliko vikanja oz.onikanja?

vikanje oz. onikanje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam prodajalcev	25	22,1	22,1	22,1
vikam prodajalce	88	77,9	77,9	100,0
Total	113	100,0	100,0	

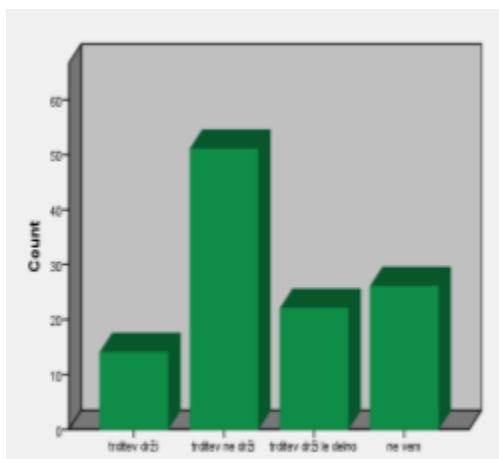

vikanje oz. onikanje

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
ne vikam prodajalcev	12	25,0	25,0	25,0
prodajalce	36	75,0	75,0	100,0
Total	48	100,0	100,0	

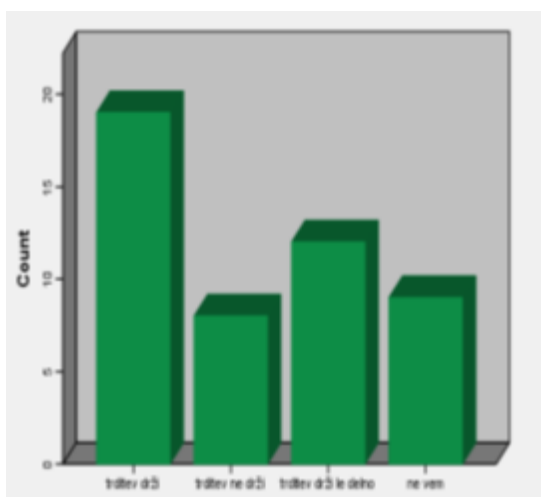
Večina anketiranih učencev in učiteljev je odgovorila, da vikajo prodajalce.

4.1.14. Vprašanje št. 14: S kulturo žarnih grobišč in trgovino z jantarjem (nosilci Veneti) se je širil tudi slo-venetski jezik ob reki Donavi v Bližnjo Azijo in Indijo.

širjenje slo-venetskega jezika

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
trditev drži	14	12,4	12,4	12,4
trditev ne drži	51	45,1	45,1	57,5
trditev drži le delno	22	19,5	19,5	77,0
ne vem	26	23,0	23,0	100,0
Total	113	100,0	100,0	

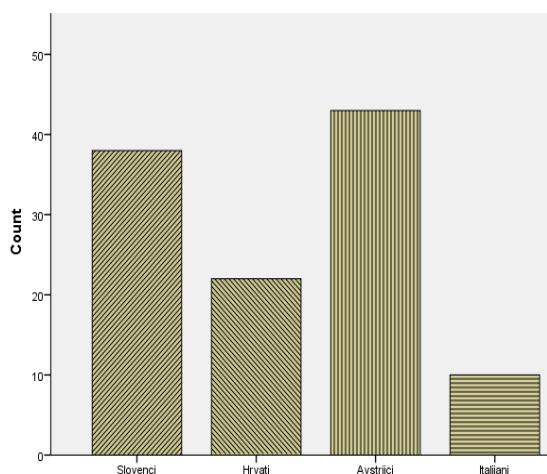

širjenje slo-venetskega jezika

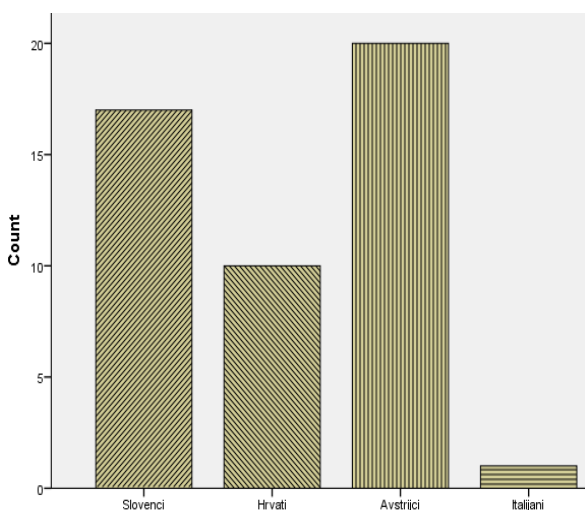
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
trditev drži	19	39,6	39,6	39,6
trditev ne drži	8	16,7	16,7	56,3
trditev drži le delno	12	25,0	25,0	81,3
ne vem	9	18,8	18,8	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Pri tem vprašanju so bili rezultati zelo različni. Največji procent učencev je odgovoril, da trditev povezanosti kulture žarnih grobišč in trgovine z jantarjem ne drži, učitelji pa, da trditev drži.

4.1.15. Vprašanje št. 15: Kdo je poimenoval mesto Gradec (Graz)?

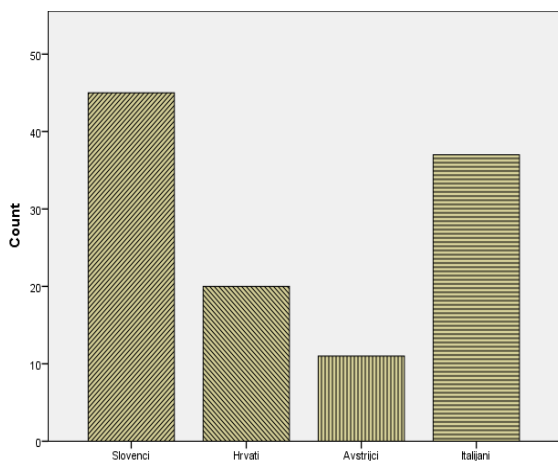
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Slovenci	38	33,6	33,6	33,6
Hrvati	22	19,5	19,5	53,1
Avstrijci	43	38,1	38,1	91,2
Italijani	10	8,8	8,8	100,0
Total	113	100,0	100,0	

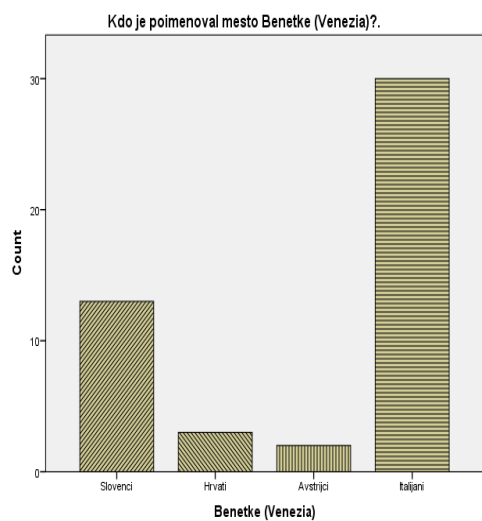
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Slovenci	17	35,4	35,4	35,4
Hrvati	10	20,8	20,8	56,3
Avstrijci	20	41,7	41,7	97,9
Italijani	1	2,1	2,1	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Na vprašanje **kdo je poimenoval mesto Gradec (Graz)** so anketirani učenci in učitelji večinoma odgovorili Avstrijci, kar je napačno.

4.1.16. Vprašanje št. 16: Kdo je poimenoval mesto Benetke (Venezia)?

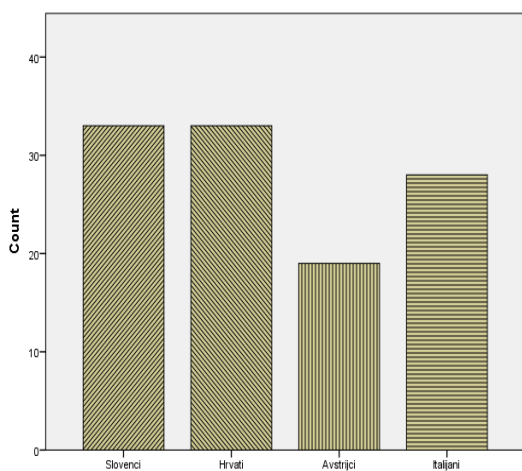
	Frequency	Percent	ValidPercent	Cumulative Percent
Slovenci	45	39,8	39,8	39,8
Hrvati	20	17,7	17,7	57,5
Avstrijci	11	9,7	9,7	67,3
Italijani	37	32,7	32,7	100,0
Total	113	100,0	100,0	

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Slovenci	13	27,1	27,1	27,1
Hrvati	3	6,3	6,3	33,3
Avstrijci	2	4,2	4,2	37,5
Italijani	30	62,5	62,5	100,0
Total	48	100,0	100,0	

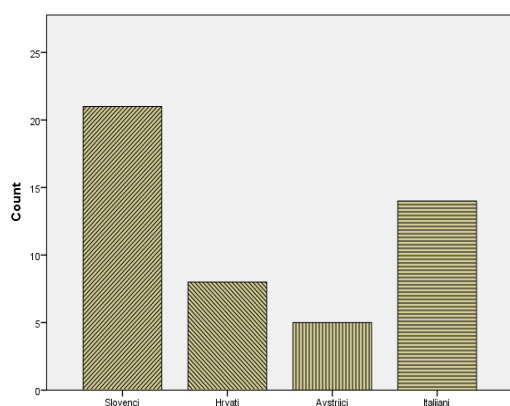
Na to vprašanje so učenci presenetljivo večinsko odgovorili *Slovenci*, medtem ko so učitelji večinsko odgovorili *Italijani*.

4.1.17. Vprašanje št. 17: Kdo je poimenoval reko Pad?

reka Pad

	Frequency	Percent	ValidPercent	CumulativePercent
Slovenci	33	29,2	29,2	29,2
Hrvati	33	29,2	29,2	58,4
Avstrijci	19	16,8	16,8	75,2
Italijani	28	24,8	24,8	100,0

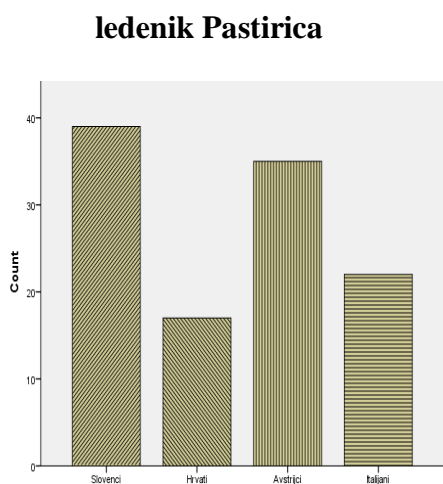

reka Pad

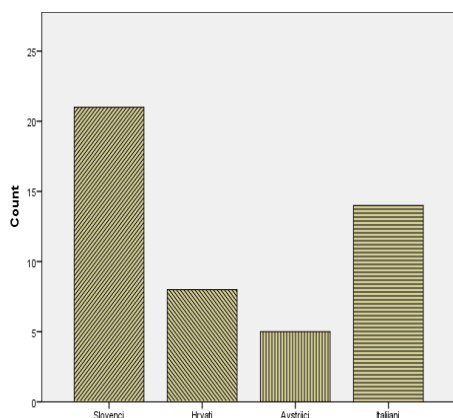
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Slovenci	21	43,8	43,8	43,8
Hrvati	8	16,7	16,7	60,4
Avstrijci	5	10,4	10,4	70,8
Italijani	14	29,2	29,2	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Učenci so pri tem vprašanju skoraj 30% odgovorilo, da so reko Pad poimenovali *Hrvati in Slovenci*, učitelji, da so reko Pad poimenovali *Slovenci*.

4.1.18. Vprašanje št. 18: Pod goro Veliki Klek (Grossglockner) v Avstriji leži ledenik Pastirica, kdo ga je poimenoval?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Slovenci	39	34,5	34,5	34,5
Hrvati	17	15,0	15,0	49,6
Avstrijci	35	31,0	31,0	80,5
Italijani	22	19,5	19,5	100,0
Total	113	100,0	100,0	

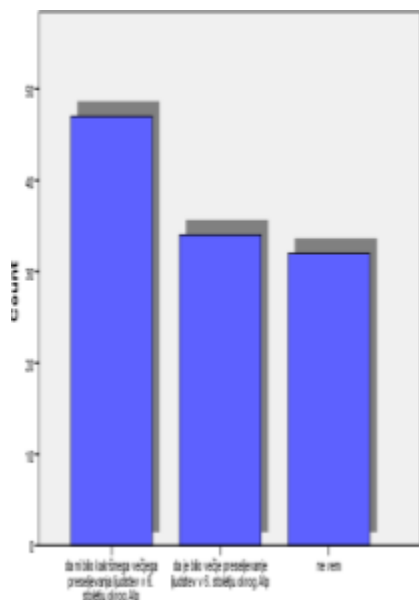

ledenik Pastirica

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Slovenci	28	58,3	58,3	58,3
Hrvati	5	10,4	10,4	68,8
Avstrijci	15	31,3	31,3	100,0
Total	48	100,0	100,0	

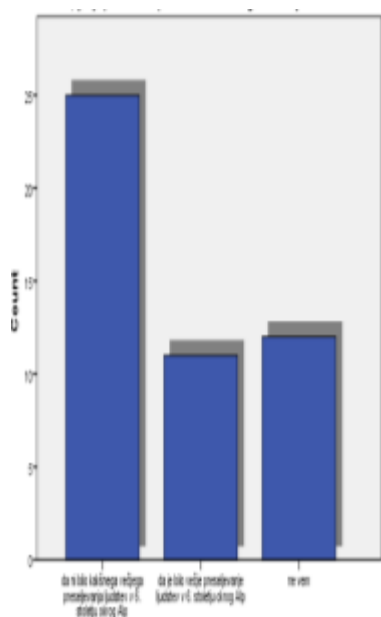
Večina vprašanih učencev in učiteljev je odgovorila, da so Slovenci poimenovali ledenik po Velikim Klekom (Grossglocknerjem). Najverjetneje zaradi slovenskega zvena imena Pastirica.

4.1.19. *Vprašanje št. 19:* V genski analizi je dokazano, da so v zadnjih tri tisoč letih, to je od bronaste dobe do danes, ljudje prinesli v Alpe samo 7% novih genov. To je tudi dokaz:

genska analiza

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
da ni bilo kakšnega večjega preseljevanja ljudstev v 6. stoletju okrog Alp	46	40,7	40,7	40,7
da je bilo večje preseljevanje ljudstev v 6. stoletju okrog Alp	36	31,9	31,9	72,6
ne vem	31	27,4	27,4	100,0
Total	113	100,0	100,0	

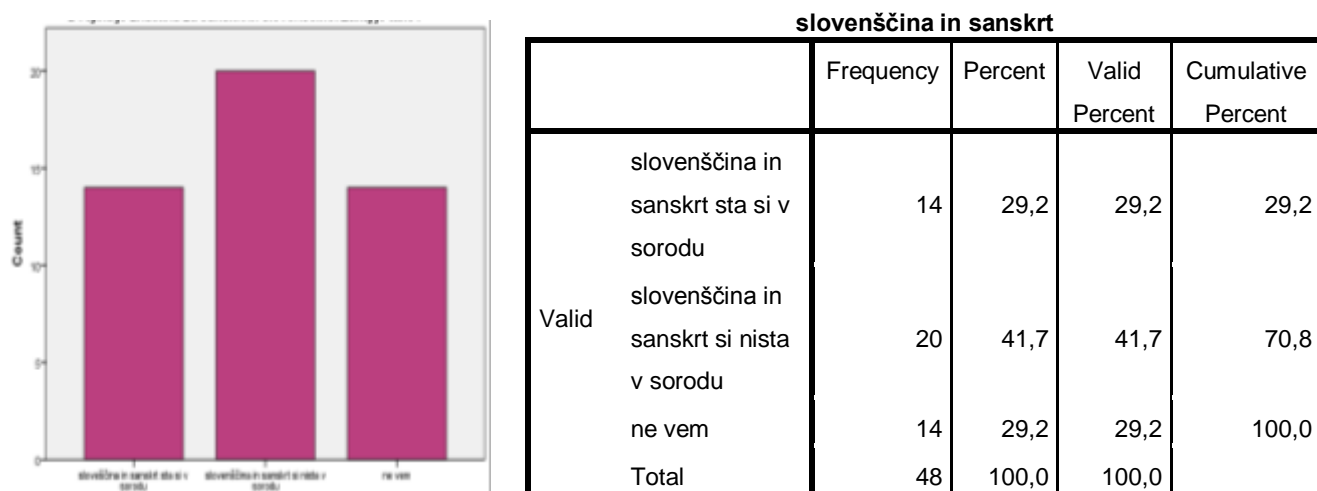
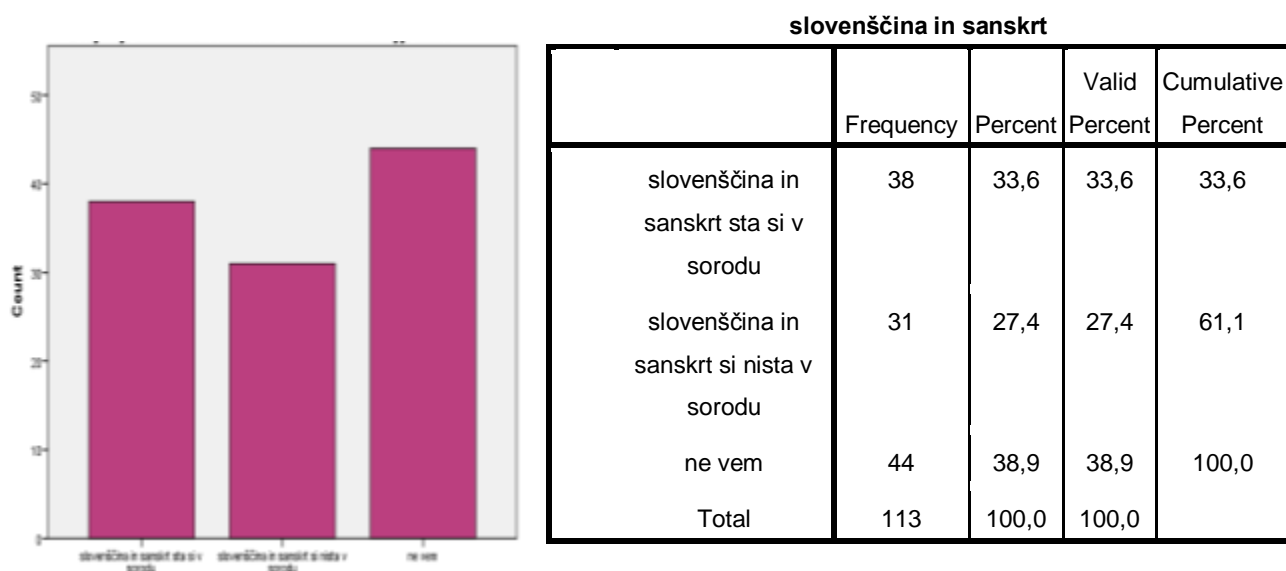

genska analiza

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
da ni bilo kakšnega večjega preseljevanja ljudstev v 6. stoletju okrog Alp	25	52,1	52,1	52,1
da je bilo večje preseljevanje ljudstev v 6. stoletju okrog Alp	11	22,9	22,9	75,0
ne vem	12	25,0	25,0	100,0
Total	48	100,0	100,0	

Večina anketirancev je odgovorila, da ni bilo kakšnega večjega preseljevanja ljudstev v 6. stoletju v okolici Alp.

4.1.20. Vprašanje št. 20: Dvojina je značilna za slovenščino in sanskrt. Zakaj je tako?

Tukaj so se rezultati učencev in učiteljev razhajali. Največ učencev je odgovorilo *ne vem*, čemur je sledil odgovor slovenščina in sanskrt sta si v sorodu. Pri učiteljih je bil pogostejši odgovor slovenščina in sanskrt si nista v sorodu.

5. REZULTATI RAZISKOVANJA IN MOŽNOSTI NADALNJEGA RAZISKOVANJA

5.1. H₁: V literaturi prevladuje alohtona teorija o izvoru Slovencev.

Potrdili smo hipotezo, da je v večini literature, ki smo jo predelali, obravnavana alohtona teorija. Druga potrditev te hipoteze pa so odgovori pri 1. vprašanju ankete, kjer je največ anketiranih odgovorilo, da so predniki prišli na ozemlje Slovenije v 6. stoletju.

5.2. H₂: Alohtona teorija ni podkrepljena z viri.

Potrdili smo hipotezo, da v vsej uporabljeni literaturi ne navajajo ustreznih materialnih virov, ki bi potrjevali alohtono teorijo o naselitvi. Prav tako so genetske raziskave evropskega prostora dokazale so, da je bilo samo 7 % genov prinešenih na ta prostor po 6. stoletju.

5.3. H₃: Ladinska imena venetskega izvora so razširjena izven matičnih meja Slovenije.

Teorijo smo potrdili. Ladinska imena venetskega izvora segajo od Velikega Kleka do Slavonije.

5.4. H₄: Učenci in učitelji so seznanjeni z alohtono teorijo o izvoru Slovencev.

Glede na rezultate anket je večina učencev in učiteljev opredelila čas naselitve Slovencev kot 6. stoletje, zato smo hipotezo potrdili, da večina seznanjena z alohtono teorijo.

5.5. H₅: Učenci in učitelji ne poznajo avtohtone teorije o izvoru Slovencev.

O ladinskih imenih za kraje navedene v anketi so tako učenci kot učitelji podali večinoma napačne odgovore. S hipotezo smo potrdili, da večina ne pozna avtohtone teorije o naselitvi Slovencev.

5.6. H₆: Slovenščina in sanskrt sta si v sorodu.

Hipotezo smo potrdili, da niti učitelji niti učenci ne poznajo povezave med slovenščino in sanskrtom.

6. ZAKLJUČEK

Raziskovalna naloga odpira mnoga nova področja, tako v smeri zgodovinopisja, kot v smeri jezikoslovja. Dotaknili smo se lahko samo površja, poglobljene raziskave tega področja še čakajo. Ugotovili smo, da je tema naše naloge dokaj neznana med učenci in učitelji, zato smatramo, da bi bilo potrebno širiti splošno znanje o tem, kaj se je na našem ozemlju dogajalo in kdo je na tem ozemlju živel.

V zaključku naloga opozarja, da bi bilo potrebno prekiniti z zgodovino podrejenosti, majhnosti in nepomembnosti Slovencev, kot so nam jo vsilili sosednji tako imenovani "zgodovinski" narodi in odstreti tančico naše preteklosti pred prihodom Slovanov, katere zgodovinski spomin se je izgubil od 19. stoletja naprej. Raziskava odpira prostor številnim drugim raziskavam.

SEZNAM LITERATURE

Grafenauer, B. (2000). Karantanija: Izbrane razprave in članki. Ljubljana: Slovenska matica

Gruden, J. (1992). Zgodovina slovenskega naroda. Del 1. Celje : Mohorjeva družba

Habjan, V. (1997). Mejniki slovenske zgodovine. Ljubljana : Društvo 2000

Ilustrirana zgodovina Slovencev (1999). Ljubljana : Mladinska knjiga

Kos, M. (1933). Zgodovina Slovencev: od nastanka do reformacije. Ljubljana : Jugoslovanska knjigarna

Od držav na Slovenskem do slovenske države (2004). Kočevje : Pokrajinski muzej

Paulus, D. (1988). Zgodovina Langobardov. Maribor : Obzorja

Šolski zgodovinski atlas [Kartografsko gradivo] (2012). Ljubljana : DZS

Šuman, J. (2011), Slovenci = Die Slowenen. Ljubljana : Amalietti & Amalietti

Švajncer, J. J. (1992). Vojna in vojaška zgodovina Slovencev. Ljubljana : Prešernova družba

Štih, P. ; Simoniti, V. (1996). Slovenska zgodovina do razsvetljenstva. Celovec : Mohorjeva družba

Tomažič, I. (1990). Novo sporočilo knjige Veneti, naši davni predniki, [ki so jo napisali] Matej Bor, Jožko Šavli, Ivan Tomažič. Wien ; Sp. Škofije : Editiones Veneti

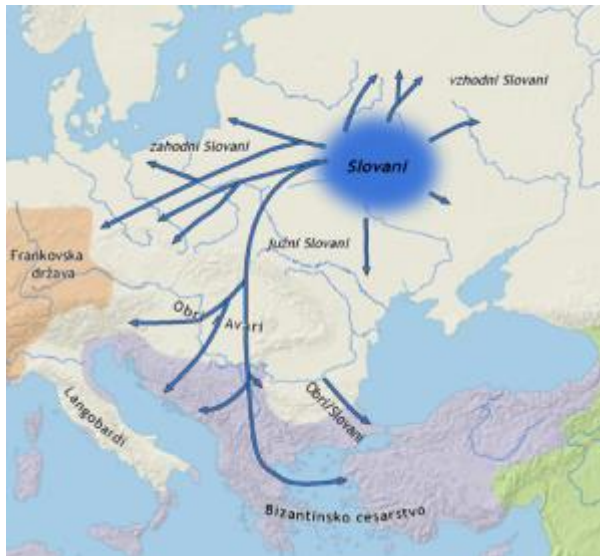
Valvazor, J. V. (1978). Slava vojvodine Kranjske. Ljubljana : Mladinska knjiga

Z Veneti v novi čas : Odgovori – Odmevi – Obravnave (Zbornik) 1985-1990). Wien ; Ljubljana : Editiones Veneti

PRILOGE

Zemljevidi

Zemljevid 1: Preseljevanje Slovanov 6. stol.

(vir: http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov?jsessionid=4505953003F846F55D181183187DF634?p_p_id=ZOS_T04_P02_WAR_ZOS_T04_P02portlet_INSTANCE_7kPz&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_col_id=column-3&p_p_col_count=6 dostop: 10. 1. 2014)

Zemljevid 2: Kozlerjev Zemljevid slovenske dežele 1848

(vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Zemljevid_Slovenske_dezele_in_pokrajini.jpg , dostop 10. 1. 2014)

Zemljevid 3: republika Slovenija danes

(vir: <http://i-love-slovenija.50webs.com> , dostop 10. 1. 2014)

Zemljevid 4: Zgodovinske omembe Venetov

(vir: http://www.hervardi.com/mape/omembe_venetov.jpg, dostop 20. 1. 2014)

Vprašalnik

VPRAŠALNIK

Sem učenka 9. razreda II. osnovne šole Celje Alenka Sošič. Delam raziskovalno nalogo o slovenski identiteti. S to anketo bi želeli ugotoviti, koliko dejansko vemo o naši preteklosti, o Sloveniji in o Slovencih. Na vprašanja, odgovorite z obkroževanjem.

1. V katerem stoletju so naši predniki prišli na ozemlje današnje Slovenije?
1 prvem stoletju; 2 šestem stoletju; 3 enajstem stoletju; 4 ne vem.
2. Kako se je imenovala prva država Slovencev?
1 Panonija; 2 Karantanija ; 3 Kranjska; 4 ne vem.
3. Kdo so bili kosezi?
1 kosci trave; 2 vodje, starešine; 3 duhovniki ; 4 ne vem.
4. Kateri so prvi pisni zapisi v slovenskem jeziku , nastali v 9. stoletju?
1 Majniška deklaracija ; 2 De Administrandolmperium; 3 Brižinski spomeniki ; 4 ne vem.
5. Kako so fevdalni vladarji prevzeli oblast na Koroškem do leta 1414?
1 s kronanjem;2 z ustoličevanjem; 3 s krstom; 4 ne vem.
6. V katerem zgodovinskem obdobju so spet začeli pisati v slovenskem jeziku?
1 v razsvetljenstvu; 2 v realizmu;3 v protestantizmu; 4 ne vem.
7. S katero pisavo pišemo danes?
1 z bohoričico; 2 z gajico; 3 z glagolico; 4 ne vem.
8. Za koga uporabljate obliko vikanja oz. onikanja?

1 starše 2 stare starše 3 učitelje 4 sošolce 5 zdravnike 6 prodajalce

9. S Kulturo žarnih grobišč in trgovino z jantarjem (nosilci Veneti) se je širil tudi slo-venetski jezik ob reki Donavi v Bližnjo Azijo in Indijo.

1 trditev drži; 2 trditev ne drži; 3 trditev drži le delno; 4 ne vem.

10. Kdo je poimenoval mesto Gradec (Graz)?

1 Slovenci 2 Hrvati 3 Avstrijci 4 Italijani.

11. Kdo je poimenoval mesta Benetke (Venezia)?

1 Slovenci 2 Hrvati 3 Avstrijci 4 Italijani.

12. Kdo je poimenoval reko Pad ?

1 Slovenci 2 Hrvati 3 Avstrijci 4 Italijani.

13. Pod goro Veliki Klek (Grossglockner) v Avstriji leži ledenik imenovan Pastirica, kdo ga je poimenoval?

1 Slovenci 2 Hrvati 3 Avstrijci 4 Italijani.

14. V genski analizi je dokazano, da so v zadnjih tri tisoč letih, to je od bronaste dobe do danes, ljudje prinesli v Alpe samo 7% novih genov. To je tudi dokaz (obkroži):

1 da ni bilo kakšnega večjega preseljevanja ljudstev v 6. stoletju okrog Alp;

2 da je bilo večje preseljevanje ljudstev v 6.stoletju okrog Alp;

3 ne vem.

15. Dvojina je značilna za slovenščino in sanskrt. Zakaj je tako?

1 slovenščina in sanskrt sta si v sorodu;

2 slovenščina in sanskrt si nista v sorodu;

3 ne vem.